

Óraterv Kosztolányi Dezső Édes Anna című regényéhez MI támogatással

Balogh

Edit

Поднео Balogh Edit на дан 2025. 05. 29., cs – 15:45

Type of plan

Óraterv

Sector

Kreatív szakmák, művészetek

Topic, learning area

Kosztolányi Dezső: Édes Anna

Grade

11. évfolyam

Learning and development goals

MI bevonása az irodalmi elemzésbe (pl. ChatGPT) .A diákok az óra végére képesek lesznek az emberi kapcsolatok mikrotörténéseinek, a kapcsolatok szociális tartalmainak érzékelésére, felfogására, értékelésére

Concepts

kiszolgáltatottság, regény cselekmény; rezonőr; sorskérdés; cselédkérdés; irgalom

Required tools

Tankönyv, internetkapcsolattal rendelkező eszközök (telefon, tablet, laptop), projektor/smartboard (opcionális)

Materials released before class or for a project

<https://www.emelttortenelem.hu/igy-eltek-a-haztartasi-cseledek/>

Introductory part and preparation of the lesson / project plan

0'-2'

Óra elejei szervezési feladatok: jelentés, eszközök előkészítése Frontális

3'-15'

MI-vezérelt bevezetés:

Mutassuk be röviden az MI szerepét az irodalom értelmezésében! Tanári instrukcióval történik a használat

Kérd meg az MI-t, hogy mutassa be röviden az MI szerepét az irodalom értelmezésében!

pl.: A mesterséges intelligencia (MI) segíti az irodalmi szövegek gyors összefoglalását, szereplők jellemzését és cselekményelemzést. Képes különböző értelmezési szempontokat bemutatni, így árnyaltabb gondolkodásra ösztönöz. Támogatja a kreatív íráskészséget, például érvelések vagy ajánlók megfogalmazásában. Kritikai gondolkodásra nevel, mivel a diákoknak meg kell tanulniuk mérlegelni az MI válaszainak megbízhatóságát. Nem helyettesíti az egyéni értelmezést, de hatékony tanulási partner lehet a tantermi munkában.

MI-használatra vonatkozó ajánlások a tanulóknak:

- Ne fogadják el az MI választ kritikátlanul – hasonlítsák össze saját gondolataikkal és a tankönyvi szöveggel!
- Használják az MI-t inspirációként, ne puszkaként!
- Kérdezzenek több szempontból is: „Miért gondolhatta így Anna?“, „Mit mond erről a társadalom?“, „Milyen erkölcsi kérdéseket vet fel?“

Ezután kérjük a ChatGPT-től egy rövid összefoglalót az Édes Anna cselekményéről, majd vessük össze a tankönyvi változattal!

Frontális + digitális

pl.: Kosztolányi Dezső *Édes Anna* című regénye egy fiatal cseléd lány történetét meséli el, aki brutális kettős gyilkosságot követ el gazdái ellen. A cselekmény 1919-ben, a kommün bukása után játszódik Budapesten, és a társadalmi igazságtalanságokat, kiszolgáltatottságot állítja középpontba. Anna, a főszereplő, szelíd, engedelmes és érzékeny lány, akit Vízny Kornél államtanácsos felesége fogad be házvezetőnőnek. A Vízny család és környezete – különösen Patikárius Jancsi – kihasználják és megalázzák Annát, aki végül elkeseredésében megöli a házaspárt. A regény központi kérdése, hogy Anna bűnös-e, vagy csak az elnyomás áldozata.

Mi a diákok véleménye az összefoglalóról?

Implementation of the lesson / project plan

Óra menete - Mesterséges Intelligenciával kiegészítve

Idő: 45 perc

Tevékenység

Munkaforma

Megjegyzés

0'-2'

Óra elejei szervezési feladatok: jelentés, eszközök előkészítése

Frontális

Kifejtve a bevezetésnél:

3'-15'

MI-vezérelt bevezetés:

Mutassuk be röviden az MI szerepét az irodalomértelmezésben. Ezután kérjünk a ChatGPT-től egy rövid összefoglalót az *Édes Anna* cselekményéről és főbb szereplőiről, majd vessük össze a tankönyvi változattal.

Frontális + digitális

Tanári instrukcióval történik a használat

16'-25'

Elemzés: MI-vel vagy anélkül

A tanulók a tankönyv alapján készítsenek vázlatot Anna jellemének fejlődéséről. Ezután kérjék meg a ChatGPT-t: „Jellemezd Anna belső világát az *Édes Anna* alapján, különös tekintettel a kiszolgáltatottságra.” Hasonlítsák össze saját vázlatukkal.

Egyéni + páros

Papíron vagy digitálisan

26'-32'

Interaktív jelenetelemzés: A tanulók egy csoportja kiválaszt egy kulcsjelenetet (pl. gyilkosság, tárgyalás), majd megkérdezik a MI-t: „Mi lehetett Anna valódi

indítéka ebben a jelenetben?” Ezt követően beszéljük meg, hogy mennyire megbízható ez az értelmezés.

Kiscsoportos

Reflektív gondolkodás

33'-39'

Érvelés AI segítségével:

A tanulók elkezdik megírni az érvelő esszé vázlatát Anna ártatlansága vagy bűnössége mellett. Segítségként kérhetik az MI-től: „Írj egy érvelő vázlatot Édes Anna ártatlansága mellett!” Majd a vázlatot önállóan bővítik.

Egyéni munka

A tanár ellenőríz, irányít

40'-44'

Ötmondatos könyvajánló MI-vel: A tanulók megfogalmazznak egy rövid ajánlót, majd ellenőrzésként kérik az MI-től is ugyanazt a feladatot. Összevetik saját ajánlásukat az MI-ével.

Páros munka

Kritikai szemlélet fejlesztése

45'

Összegzés, házi feladat kiadása:

Esszé megírása – most már önállóan. MI csak a vázlatához adhatott segítséget!

Frontális

Téma: „Édes Anna nem bűnös, hanem áldozat?”

Digital tools used

ChatGPT

Gemini

Evaluation plan

Értékelési szempontok - Édes Anna (11. évfolyam)

1. Megfigyelésen alapuló formatív értékelés az óra során

Megfigyelt terület

Mit figyel a pedagógus?

Értékelési mód

Aktivitás, részvétel

Bekapcsolódik-e az elemző munkába, figyel-e társaira

Szóbeli visszajelzés, bátorítás

MI-használat felelősséggel

Képes-e önálló kérdést feltenni, kritikusan értelmezni a választ

Tanári megfigyelés, reflektív kérdés

Együttműködés párban/csoportban

Figyel-e más véleményére, együtt dolgozik-e

Részvétel értékelése szóbeli formában

2. Tanulói produktumok értékelése (rövid írásos munkák)

Feladat

Értékelési szempontok

Pontozás

Anna jellemzése vagy vázlata

Érthető gondolatmenet, szövegből való következtetés, MI-hez viszonyítás

0-5 pont

Érvelő esszé vázlata (házi feladat)

Értékelési szempontok - Édes Anna (11. évfolyam)

1. Megfigyelésen alapuló formatív értékelés az óra során

Megfigyelt terület

Mit figyel a pedagógus?

Értékelési mód

Aktivitás, részvétel

Bekapcsolódik-e az elemző munkába, figyel-e társaira

Szóbeli visszajelzés, bátorítás

MI-használat felelősséggel

Képes-e önálló kérdést feltenni, kritikusan értelmezni a választ

Tanári megfigyelés, reflektív kérdés

Együttműködés párban/csoportban

Figyel-e más véleményére, együtt dolgozik-e

Részvétel értékelése szóbeli formában

2. Tanulói produktumok értékelése (rövid írásos munkák)

Feladat

Értékelési szempontok

Pontozás

Ötmondatos könyvajánló

Tömörség, lényegkiemelés, személyes hang, nyelvhelyesség

0-5 pont

Anna jellemzése vagy vázlata

Érthető gondolatmenet, szövegből való következtetés, MI-hez viszonyítás

0-5 pont

Érvelő esszé vázlata (házi feladat)

Érvek és ellenérvek logikus megfogalmazása, álláspont világos kifejtése

0-10 pont

3. Önértékelés

Az óra végén rövid önértékelő lap kitöltése (2 perc), például:

- Mit tanultam ma Annáról, amit eddig nem vettem észre?
- Hasznos volt számomra a mesterséges intelligencia válasza? Miért igen/nem?
- Hogyan tudnám még jobban használni ezt az eszközt?

4. Szöveges összegző értékelés (a tanár részéről)

A tanuló aktívan részt vett az órai munkában, kérdései azt mutatták, hogy képes önállóan is értelmezni az irodalmi szöveget. A mesterséges intelligencia használatával kritikus hozzáállást tanúsított, és eredményesen vetette össze saját gondolatait a gép által adott válaszokkal. Írásos munkája strukturált volt, gondolatai világosan megfogalmazottak.

Differentiation

Tanulói szint

Jellemzők

Differenciálás szintjei - Édes Anna órához (11. évfolyam)

Tanulói szint

Jellemzők

Feladat

Segédeszközök / támogatás

1. Alapszintű szövegértéssel rendelkező tanulók

Nehezen boldogulnak a hosszabb, elvontabb szövegekkel, kevésbé magabiztosak az irodalmi fogalmak használatában.

Készíts rövid, 3-5 mondatos jellemzést Annáról a tankönyv alapján.

Majd kérdezd meg a ChatGPT-t: "*Milyen ember volt Édes Anna?*" - hasonlítsd össze a két választ!

Szövegrészlet kijelölése, kérdésminta, tanári/társ segítség, közös megbeszélés

2. Középszintű tanulók

Képesek önállóan értelmezni, reflektálni, de még igénylik a kereteket.

Készíts vázlatot Anna jelleméről és belső konfliktusairól!

Ezután kérd meg az MI-t: "*Mi volt Anna belső küzdelme az Édes Anna című regényben?*" - Egészítsd ki a vázlatodat a válasz alapján.

Vázlatminta, kulcsszavak, MI használati iránymutatás

3. Haladó szinten gondolkodó, jól reflektáló tanulók

Kreatív gondolkodású, mélyebb erkölcsi-pszichológiai összefüggéseket felismerő diákok.

Fogalmazz meg saját álláspontot Anna bűnösségéről, majd kérd meg az MI-t, hogy írjon egy ellenérvet!

Hasonlítsd össze, és írd meg az érvelő esszé vázlatát pro vagy kontra.

Nincs sablon, csak irányított kérdések, önálló gondolkodás és vitára bátorítás

További differenciálási lehetőségek

- **Eszközhazsnálat szerint:** választhatnak papíron vagy digitálisan dolgozni (telefon, laptop).
- **Munkaformák:** egyéni, páros vagy kiscsoportos munka – választható.
- **Tempó:** a gyorsabban haladók számára plusz kérdések (pl. "Hogyan viszonyul a társadalom Édes Annához?").

Homework, project task

Esszé megírása – most már önállóan. MI csak a vázlatához adhatott segítséget!

Frontális

Téma: „Édes Anna nem bűnös, hanem áldozat?”

General subject(s)

magyar nyelv és irodalom